

İŞ TEFTİŞ TÜZÜĞÜ

Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi : 6.8.1979, No: 7/17925
Dayandığı Kanunun Tarihi : 25.8.1971, No: 1475
Yayımlandığı R.Gazetenin Tarihi : 28.8.1979, No: 16738

BİRİNCİ BÖLÜM Kapsam ve Deyimler

Kapsam:

Madde 1 - Çalışma mevzuatının uygulanmasında müfettişlerce Devlet adına yapılacak izleme, denetleme ve teftişin ilkeleri, teftiş hizmetinin örgütlenmesine ilişkin kurallar, işyerlerinde tutulacak teftiş defterlerinin biçimi, ne yolda doldurulacağı ve bununla ilgili işlemler, müfettiş ve müfettiş yardımcılarının görev, yetki ve nitelikleriyle işe alınmaları ve çalışma yöntemleri bu Tüzükte gösterilmiştir.

Askeri işyerleriyle yurt güvenliği için gerekli maddeler üretilen işyerlerinin denetim ve teftişi kendi tüzüğüne göre yürütülür.

Deyimler:

Madde 2 - Bu Tüzükte geçen;

A) "Bakanlık" sözcüğü, Çalışma Bakanlığı,

B) "Çalışma mevzuatı" deyimini, çırak yada işçilerle işverenler arasında çalışmadan doğan ilişkileri düzenleyen, çalışma hayatıyla ilgili, yasa, tüzük ve yönetmelikler,

C) "Teftiş" sözcüğü, görmek, izlemek, incelemek, araştırmak ve önlemek,

D) (Değişik: 21/7/1989 - 89/14389 K.) "Müfettiş" sözcüğü, işyerlerinde işin yürütümü, işçi sağlığı ve iş güvenliğiyle ilgili teftiş yapan baş iş müfettişleri, iş müfettişleri ve teftiş yetkisi verilmiş iş müfettişi yardımcılarını, anlamına gelir.

İKİNCİ BÖLÜM Kuruluş

Örgüt:

Madde 3 - (Değişik: 21/7/1989 - 89/14389 K.)

İş Teftişi, İş Teftiş Kurulunca yürütülür. Kurul, Bakanlık makamına bağlı olup, teftiše yetkili bir başkanla baş iş müfettişi, iş müfettişi ve iş müfettiş yardımcılarında oluşur.

Kurul başkanı en az on yıl müfettişlik yapmış olanlar arasından atanır.

Kurulun yazı ve hesap işleri bir büro tarafından yürütülür.

Müfettişler, hizmet gereklerine göre, merkezde veya gruplarda görevlendirilirler. Grup başkanı en az yedi yıl müfettişlik yapmış olanlar arasından belir-

lenir.

Birden çok müfettiş birlikte görevlendirilirse, çalışmaları kıdemli müfettiş yönetir.

Müfettiş yardımcılığına giriş:

Madde 4 - Müfettiş yardımcılığına atanabilmek için;

A) Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde yazılı genel koşulları taşımak,

B) (Değişik: 21/7/1989 - 89/14389 K.) İşin yürütümüyle ilgili teftiş görevine alınacaklar için; hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, idari bilimler, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakülteleriyle iktisadi ve ticari ilimler akademilerinden veya bunların dengi yerli ve yabancı fakülte veya yüksek okullardan biri-

ni bitirmek; işçi sağlığı ve iş güvenliğiyle ilgili teftiş görevine alınacaklar için; tıp doktoru, elektrik, elektronik, maden, kimya, makina, inşaat, fizik, bilgisayar yüksek mühendisi veya mühendisi olmak,

C) Sağlık durumunun iklim değişikliklerine ve her çeşit yolculuk koşullarına

elverişli olduğunu sağlık kurulu raporuyla belgelemek,

D) Kasıtlı olmayan suçlar dışında özgürlüğü bağlayıcı bir cezayla hükümlü olmamak,

E) Tutum ve davranışları, varsa, sicili yönünden müfettişliğe engel durumu olmamak,

F) Sınavın açıldığı yılın Ocak ayının birinci gününde otuz yaşını doldurmuş bulunmak,

G) Yönetmeliğine göre yapılacak sınavı başarmak, gerekir.

Tıp doktoru ve maden mühendislerinin giriş sınavları, başvuranların sayısı

gereksinimin altında ise, görüşme biçiminde de yapılabilir.

Sınavda başarı gösterenler başarı derecelerine göre boş müfettiş yardımcılığı

kadrolarına atanırlar. Derece eşitliğinde sınav programında yer alan yabancı

dil bilgisi üstün olanlara öncelik verilir.

Müfettiş yardımcılarının çalışmaları:

Madde 5 - Müfettiş yardımcılığına atananlar, bir müfettişin yanında göreve başlarlar.

Yardımcılar tek başlarına teftişe yetkili değildirler. Ancak, iki yıl olumlu sicil alanlara, yanında çalıştıkları müfettişlerle grup başkanı ve İş Teftiş Kurulu Başkanının olumlu görüşleri üzerine Bakanca teftiş yetkisi verilebilir.

Müfettişliğe atanma:

Madde 6 - MfettiŒlięe, yönetmeliğine göre yapılacak mfettiŒlik yeterlik sınavını baŒaran mfettiŒ yardımcıları atanır.

Bu sınava girebilmek için;

A) MfettiŒ yardımcılığı görevinde eylemli olarak en az  yıl alıŒmıŒ olmak,

B) (DeęiŒik: 21/7/1989 - 89/14389 K.) MfettiŒ yardımcılığında geçen hizmet

yıllarına ait bütün sicilleri olumlu olmak,

C) BaŒkanlıka, yönetmeliğin mfettiŒ yardımcılarının alıŒma ve yeterlik sınavına hazırlanma ilkelerini düzenleyen hükümleri uyarınca yaptığı

alıŒmalar-

da yeterli görülmek,

gerekir.

(DeęiŒik nc fıkra: 21/7/1989 - 89/14389 K.) (B) veya (C) bentleri gere-

ęince yetersiz görülenlerden baŒka görevlerde alıŒmaya elveriŒli olanlar, ye-

terlik sınavına girip de baŒarı gösteremeyenler ve haklı bir neden olmaksızın

yeterlik sınavına girmeyenler Bakanlıktaki diğer görevlere atanırlar.

MfettiŒlerin herhangi bir nedenle baŒka bir göreve atanmalarında TeftiŒ Ku-

rule BaŒkanının grŒ alınır.

Sınav Kurulu:

Madde 7 - (DeęiŒik: 21/7/1989 - 89/14389 K.)

MfettiŒ yardımcılığına giriŒ ve mfettiŒlik yeterlik sınavlarını yapacak olan kurullar, iŒin yürütümü ve iŒi sağlığı ve iŒ güvenliğiyle ilgili olmak üzere ayrı ayrı oluŒturulur.

Sınav kurulları, İŒ TeftiŒ Kurulu BaŒkanıyla, BaŒkanın nerisi zerine Bakan

tarafından seçilecek dörder mfettiŒten oluŒur.

MfettiŒlik ve yardımcılıktan alınma:

Madde 8 - Yapılacak inceleme ve soruŒturma sonunda mfettiŒlikle baędaŒmayan

tutum ve davranıŒları saptanan veya yurdun herhangi bir bölgesinde

alıŒa-

mayacağına dair sağlık kurulu raporu ya da bir yıl içinde toplam olarak 100 gün

hastalık izni alan mfettiŒ ve mfettiŒ yardımcıları, diğer memurluklara naklo-

lunurlar.

Ancak, yeniden, 4 nc maddenin C bendinde belirtilen raporu alanlar tekrar

mfettiŒlięe atanabilirler.

Yeniden mfettiŒlięe alınma:

Madde 9 - 8 inci maddede öngörülen nedenler dışında, Bakanlık, bağlı ya da ilgili kuruluşlarında bir göreve atanan müfettişler, Kurula yeniden alınabilirler. Bu hüküm, müfettiş yardımcılar hakkında uygulanmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Görevler, Yetkiler ve Sorumluluklar (1)

İş Teftiş Kurulu Başkanlığının görev ve yetkileri

Madde 10 - (Değişik: 21/7/1989 - 89/14389 K.)

İş Teftiş Kurulu Başkanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

- A) Çalışma hayatıyla ilgili mevzuatın uygulanmasını denetlemek,
- B) İş teftişiyle ilgili mevzuat çalışması yapmak ve mevzuatta görülen

boşluk

ve aksaklıkların giderilmesi için alınması gerekli önlemler konusunda görüş

bil-

dirmek,

C) İş teftişiyle ilgili istatistikleri tutmak, değerlendirmek, yorumlamak ve yayınlanmasını sağlamak,

D) Mevzuatta öngörülen ve bakanlık makamınca verilen diğer işleri yapmak.

Kurul Başkanının görev ve yetkileri:

Madde 11 - İş Teftiş Kurulu Başkanı, iş teftiş hizmetinin yürütülmesinden sorumludur. Görev ve yetkileri şunlardır:

A) İş Teftiş Kurulunun çalışmalarını düzenlemek, gözlemek, denetlemek ve de-

ğerlendirmek,

B) Grup başkanlarının, kendilerine verilecek ilkelere göre hazırlayacakları

teftiş programlarını incelemek, Bakanlık makamının onayına sunmak, uygulanmasını

sağlamak ve sonuçları hakkında yıllık raporlar hazırlamak,

C) Müfettişlerin çalışacakları iş teftiş gruplarını belirlemek,

D) Teftiş raporlarını incelemek, varsa, eksikliklerini tamamlamak, yanlış-

lıklarını düzelttirmek,

E) Teftiş raporlarının sonuçlarına göre çalışma hayatının düzenlenmesi, iş-

çilerin refahının artırılması, sağlık ve güvenliklerinin korunması konularında alınacak önlemleri saptamak ve bu konularda Bakanlığa önerilerde

bulunmak,

F) İşyeri teftiş fişlerinin tutulmasını sağlamak,

G) İş teftişiyle ilgili istatistik bilgileri derlemek,

H) Uluslararası Çalışma Örgütüne her yıl gönderilecek genel raporun iş tef-

tişine ilişkin bölümünü hazırlamak ve Araştırma Kuruluna göndermek,

İ) Müfettiş yardımcılığına alınacakların sayısını meslek dallarına göre belirleyip Bakanlık makamının onayına sunmak.

J) (Ek: 21/7/1989 - 89/14389 K.) Müfettişlerin çalışma ve hakediş çizelgele-
rini incelemek veya incelemek, eksikliklerin ve yanlışlıkların düzeltilmesini sağlamak ve tahakkuka bağlatmak,

K) (Ek: 21/7/1989 - 89/14389 K.) İşin yürütümüyle işçi sağlığı ve iş güven-
liği konularında düzenlenecek seminer, panel, konferans, toplantı vb. faaliyet-
lere müfettişlerin katılmalarını sağlamak ve gerekli görüldüğünde bu faaliyet-
lerde görevlendirmek,

L) (Ek: 21/7/1989 - 89/14389 K.) Gerektiğinde teftiş, denetim, inceleme ve
soruşturma yapmak,

-----
(1) Başlık,9/9/1989 tarihli ve 20277 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan
21/7/1989

tarihli ve 89/14389 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla değiştirilmiş ve
metne
işlenmiştir.

M) (Ek: 21/7/1989 - 89/14389 K.) Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası ant-
laşmalara veya üyesi olduğu uluslararası topluluklara katılmış ülkelerde,
çalış-
ma hayatı ve teftiş konusunda inceleme ve araştırma yapılması, bu
ülkelerle bil-
gi alışverişinde bulunulması, varsa antlaşmaların iş teftiş sistemi hakkında ön-
gördüğü yükümlülüklerin yerine getirilmesi için çalışmalar yapmak.

Grup başkanlarının görev ve yetkileri:

Madde 12 - İş müfettişleri grup başkanları, işlerin düzenli ve etkili biçim-
de yürütülmesinden sorumludurlar. Görev ve yetkileri şunlardır:

A) Verilecek ülkelere göre yıllık teftiş programlarını hazırlamak ve İş Tef-
tiş Kurulu Başkanına göndermek.

B) Teftiş programının uygulanmasını sağlamak,

C) Teftiş programlarına göre müfettişleri görevlendirmek, valilik ya da böl-
ge çalışma müdürlüklerince grup başkanlarına bildirilen işçi yakınması,

yetki
saptanması, grev oylaması, kurma izni, işletme belgesi vb. teftiş işleriyle bağ-

daşabilen işleri müfettişlere iletme ve izleyerek sonuçlandırılmasını sağlamak,

D) Teftiş raporlarını incelemek, varsa, eksikliklerini tamamlamak,
yanlış-
lıklarını düzelttirmek, müfettiş ve yardımcılarının çalışmalarını izlemek, de-
netlemek,

E) Gerektiğinde müfettişlerin görev ve yetkilerine giren işleri yapmak,
F) İş Teftiş Kurulu Başkanlığınca verilen diğer işleri yapmak,
G) İşyeri teftiş fişlerinin tutulmasını sağlamak,
H) Müfettişlerce düzenlenen raporların bir örneğini, gerektiğinde görüşüyle birlikte, değerlendirilmek üzere İş Teftiş Kurulu Başkanlığına göndermek,
I) 13 üncü maddenin F bendi gereğince, müfettişlerce hazırlanan aylık çalışma çizelgelerinin bir örneğini Kurul Başkanlığına göndermek.
Müfettişlerin görevleri:

Madde 13 - Müfettişlerin görevleri şunlardır:

A) İş teftiş Kurulu Başkanı veya grup başkanınca kendilerine verilen işleri yapmak,
B) Çalışmalarının sonuçlarını rapora bağlayarak grup başkanına vermek,
C) Görevli oldukları yerlerde, programlarında bulunmayan, fakat işçi sağlığı ve iş güvenliği yönünden kesin ve ciddi zorunluluk bulunan durumlarda, kendilerinden ve derhal işe el koyarak gereğini yapmak ve durumu grup başkanına bildirmek,
D) Mevzuatta gördükleri boşluk ve aksaklıkların giderilmesi için önerilerde bulunmak,
E) İş Teftiş Kurulu Başkanlığınca düzenlenen anketleri yürütmek ve istenen istatistik bilgileri derlemek,
F) Teftiş programı gereğince yapacağı işlerin yer ve gününü belirleyen aylık çalışma çizelgesini hazırlayarak iki örneğini grup başkanına vermek,
G) Yasalarla verilen diğer görevleri yapmak.
Müfettişlere yaptırılacak diğer hizmetler:

Madde 14- Yasalarla Çalışma Bakanlığına, çalışma hayatıyla ilgili olarak valiliklere ve bölge çalışma müdürlüklerine verilen görevlerden, teftiş hizmetiyle bağdaşabilir nitelikte olanlar, müfettişlere yaptırılabilir. Bu konudaki istem Bakanlıkça İş Teftiş Kuruluna, valiliklerce grup başkanına, bölge çalışma müdürlerince iş müfettişleri grup başkanlarına, grup bulunmayan yerlerde, varsa, görevli müfettişe bildirilir.
Müfettişlere, yasalarda ve bu Tüzükte belirtilenler dışında görev verilemez.

Müfettişlerin yetkileri:

Madde 15 - Müfettişlerin yetkileri şunlardır:

A) Bu Tüzüğün kapsam ve amacı çerçevesinde işyerlerindeki çalışma koşullarıyla üretim ve yapım yöntemlerini incelemek,

B) İşveren ve işçileri veya konuyla ilgili bulunan kimseleri, işyerinde ya da işyeri dışında dinlemek, sorular sormak, bunlardan gerekli bilgileri istemek ve imzalı ifadelerini almak,

C) (Değişik: 21/7/1989 - 89/14389 K.) Mevzuatın tutulmasını veya bulundurulmasını öngördüğü kayıt, puantaj cetveli, defter, belge, liste, çizelge, rapor, bordro, makbuz, hesap pusulası, ilan, sağlık raporu, işçi sağlığı ve iş güvenliği kurulu defteri, tesisat, makina ve cihazların periyodik bakım ve kontrol kartları vb. belgelerin işyerlerinde bulundurulup bulundurulmadığını tesbit etmek, bunları işveren veya vekilinden incelemek üzere istemek, gerektiğinde örnek ve özet çıkarmak.

D) İşyerinde inceleme olanağı bulunmayan veya işyerinde bırakıldığında inceleme seyrinin değiştirilmesi ya da suç kanıtlarının yok edilmesi olasılığı bulunan durumlarda, ilgili belgeleri, üzerlerinde silinti, kazıntı ve ek yapılmadan geri vermek koşuluyla bir örneğini işyeri yetkilisine vereceği imzalı ve mühürlü bir saptama tutanağı düzenleyerek geçici olarak almak,

E) İşyerinde kullanılan makina, araç, gereç, aygıt, tesis vb. ile yapımda kullanılan veya işlenen ham madde ve bunların işlenmiş olanlarını görmek, işçi sağlığı ve iş güvenliği bakımından zararlı, tehlikeli ve mevzuata uygun olup olmadıklarını incelemek ve araştırmak, gerektiğinde kullanılan veya işlenen hammaddelerle işyerindeki hava, duman, buhar, toz vb. den örnekler alıp tahlil ve muayene etmek veya ettirmek, (Örnekler, işveren veya işveren vekili, bulunmadıklarında işyerinde çalışanlardan birinin önünde ve durum bir tutanakla belgelenmek ve bir kaba konup mühürlenmek suretiyle alınır.)

F) Görevlerini yaptıkları sırada İş Kanununa göre suç sayılan eylemlere rasladıklarında;

1 - Bu eylemler, işçilerin, yaş, cinsiyet ve sağlık durumlarına ilişkin ise bu durumdaki işçileri çalışmaktan alıkoymak,

2 - İşçilerin sağlığı ve güvenlikleriyle ilgili yakın tehlikeleri, üretime en az etkili olabilecek biçimde, tehlike gösteren makine veya tesisleri veya bö-

lmlerini mühürleyerek, olanak varsa tehlike kaynağının yerini değiştirerek, kul- lanılması yasak ve zararlı maddeleri işverenin işyerinden uzaklaştırmasına kadar belirli bir kap veya yere koyup mühür altına alarak veya kullanılmasını yasakla- yarak önlemek, 1475 sayılı İş Kanununun 75 inci maddesinin A ve B bendlerinde yazılı hallerde de bu bendlerde ve aynı maddenin D bendine göre çıkarılmış bu- lunan "İşyerlerinde İşin Durdurulmasına veya İşyerinin Kapatılmasına Dair Tüzük"

hükümleri uygulanıncaya kadar bu önlemleri almak,

G) Teftişe tabi olan veya tabi olduğu kanısına varılan işyerlerine ve eklen- tilerine, gündüz ve gecenin çalışılan herhangi bir saatinde işveren veya işveren vekillerine önceden haber vermeden girmek ve teftiş görevinin yerine getirilmesi işyerinin açılıp inceleme yapılmasını gerektiriyorsa, yasal bir sakınca olmamak koşuluyla, kapalı olan işyerlerini işveren veya vekiline atırıp gerekli grdğu incelemeyi yapmak.

Müfettişlerin Sorumlulukları:

Madde 16 - Müfettişler, başladıkları teftişleri olanaklar ölçüsünde, ara ver- meden, kendileri yapmak zorundadırlar. Emir almadıkça işlerini bırakamaz; başka bir müfettişe devredemezler.

Müfettişler, teftişle görevlendirildikleri işyerlerinde aldıkları emirde ak- sine bir açıklama yoksa, ilgili tüm mevzuatın uygulanmasını denetlemek zorunda- dırlar. Grup başkanları, bu durumu izlemek ve raporların bu yönden eksiklikleri- ni tamamlatmakla ve yinelendiğinde, durumu, İş Teftiş Kurulu Başkanlığına bil- dirmekle ykmldrlar.

Müfettişler, teftiş sırasında, mevzuatla saptanan kuralların yerinde liğini, işçi, işveren veya bunların meslek kuruluşları ilgilileriyle tartışamazlar.

Teftiş programlarının hazırlanış ilkeleri:

Madde 17 - İşyerlerinin teftişi, teftiş programlarına göre yapılır. Teftiş programları, işin yürütümüyle işçi sağlığı ve iş güvenliği teftişleri için ayrı ayrı düzenlenir.

Aynı işyerinde her iki teftiş de yapılacaksa, ikisinin aynı zamanda yapılma- sı esastır.

Programlar, müfettiş sayısıyla denetlenecek işyerlerinin sayı ve büyüklükle-ri, işçi sayısı, işin niteliği, işyerlerinin grup başkanlığına uzaklıkları ve ulaşım olanakları, işçi yakınmaları, iş kazalarının nitelik, yoğunluk, sıklık ve yaygınlığı gözönünde tutulmak ve birer aylık dönemlere bölünmek suretiyle yıllık olarak hazırlanır.

işyerlerinin teftişi, olanaklar lsnde, kısa aralıklarla yapılır.

işçilerin sağlık ve güvenliği bakımından tehlike gösteren veya ağır ve tehlikeli işlerin yapıldığı ya da mevzuat hükümlerine uyulmamasının alışkanlık halinde getirildiği işyerlerinin denetlenmesi sık aralıklarla yapılır.

iş teftişinin zamanı:

Madde 18 - Teftişler, işin ve işyerlerinin niteliğine göre etkili sonucu sağlayacak zamanlarda yapılır.

Gece ve gündüz çalışılan işyerlerinin teftişleri, gece devresini de kapsayacak biçimde düzenlenir.

Bazı dönemlerde çalışmalarını durduran veya azaltan işyerlerinin teftişi, tam çalışma dönemlerine rastlatılır.

Aıklanamayacak hususlar:

Madde 19 - Müfettişler;

A) işyerlerinin yapım ve üretim koşulları, teknikleri ve sırlarıyla ticari ve ekonomik durumları hakkında gördükleri ve öğrendiklerini,

B) Bilgi ve ifade veren, ihbar ve yakınmada bulunan kişilerin kimliklerini,

C) Teftişin bir ihbar veya yakınma üzerine yapıldığını,

D) işyerlerinden alınan hammadde, gereç vb. Örneklerin tahlil, muayene ve inceleme sonuçlarını,

Resmi işlerin yrtlp sonuçlandırılması yönünden zorunluluk bulunmadıkça açıklayamazlar.

işin aksatılmaması:

Madde 20 - Müfettişler, görevlerini yaparlarken işin gidişini ve işyerinin işleyişini, inceledikleri konunun niteliği bakımından zorunluluk bulunmadıkça,

aksatmamak, durdurmamak, gleştirmemekle yükümlüdürler.

Müfettişlerin teftiş edemeyecekleri işyerleri:

Madde 21 - Müfettişler, eşlerine, üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil)

kan ve sıhri hısımlarına ait veya bunların yönetimleri altındaki ya da kendile-

rinin veya bunların ortağı buldukları işyerlerinde teftiş yapamazlar.

Teftiş raporları:

Madde 22 - Her teftiş sonucu bir rapora bağlanır. Raporların kapsam, tür ve biçimleri yönetmelikte belirtilir.

İşyerinde teftiş sırasında saptanan eksiklik ve mevzuata aykırılıklardan teftiş süresi içinde tamamlanabilecek ve düzeltilebilecek olanlar, bu süre içinde işverene tamamlattırılır. Durum, müfettişçe teftiş defterine yazılır ve raporda belirtilir.

Tamamlanması için mevzuatça önel verilmesi zorunlu bulunmadığı halde ve derhal tamamlanmaması işçi sağlığı ve iş güvenliği bakımından yakın bir tehlike göstermeyen eksiklik ve mevzuata aykırılıkların giderilmesi için müfettişçe uygun bir önel verilebilir.

İşverenler, bu önel içinde eksiklik ve aksaklıkları gidermek ve giderildiğini bölge çalışma müdürlüklerine bildirmekle yükümlüdürler.

Grup başkanlarınca bölge çalışma müdürlüklerine gönderilen raporlarda, çalışma mevzuatına aykırı tutumları saptanan işveren veya işveren vekilleri hakkında çalışma müdürlüklerince, yasal kovuşturma yapılmak üzere yetkili makamlara başvurulur.

Müfettiş raporlarının gereğinin bölge çalışma müdürlüklerince geçiktirilmek- sizin yerine getirilmesi zorunludur. Ancak, raporların mevzuata aykırı yönleri varsa, işleme konmaz ve durum, aykırılık savları açıklanarak Bakanlığa bildirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Teftiş Defteriyle İlgili İşlemler

Teftiş defteri:

Madde 23 - İşverenler, işyerleriyle işin niteliği ve yürütümü bakımından işyerine bağlı bulunan yerlerde teftiş sonuçlarının yazılması için birer teftiş defteri bulundurmakla yükümlüdürler.

Bu defterler, birbirini izleyen her iki yaprağına aynı numara verilmesi suretiyle numaralandırılır. Her iki yaprakta işverenin adı ve soyadı ve işyerinin ünvanı bulunur. Kaç çift yaprakta olduğu, hangi işyeriyle ilgili bulunduğu, iş müfettişince son sayfasına yazılarak mühürlenir ve imzalanır.

Teftiş defterlerinin yenilenmesi halinde eski defterler iş müfettişlerince

kullanılan son sayfasına, işlemden kaldırıldığı tarih ve kaldırma nedeni yazılarak imzalanır ve mühürlenerek işlemden kaldırılır.

İşverenler işlemden kaldırılmış defterleri, işlemden kalkış tarihinden itibaren beş yıl süreyle saklamakla yükümlüdürler.

İşyerinin devri halinde, eski işveren, saklama süresi sona ermemiş defterlerle işlem görmekte olan teftiş defteri ve bunlarla ilgili bütün yazışmaları yeni işverene vermek ve yeni işveren de söz konusu defter ve yazıları istemek, almak ve işyerinde bulundurmakla yükümlüdür.

Teftiş defterinin kullanılması:

Madde 24 - Teftişlerde saptanan eksiklik ve aksaklıklar ilgili mevzuat hükümleri belirtilerek, müfettişlerce, teftiş defterine yazılır. Bir önceki teftişte saptanıp da daha sonraki teftişte tamamlanmadığı anlaşılan hususlar da ayrıca belirtilir.

Teftiş defteri aynı sayılı iki yaprağı arasına kopya kağıdı konarak kullanılır. Zorunlu hallerde aynı numaralı iki yaprak aynı kalem ve elyazısıyla doldurulabilir. Teftiş sonuçlarını gösteren bu yazıların altına tarih yazılarak müfettiş, işveren veya işveren vekili ile işçi, işyeri sendika temsilcisi, varlarsa ve imzalamaktan çekinmiyorsa, yakınıcı, ihbarda bulunan ve diğer ilgililer tarafından imzalanır.

Teftiş defterinde yer alan hususlar işverene duyurulmuş sayılır.

Aynı numarayı taşıyan yapraklardan birincisi iş müfettişi tarafından alınarak rapora eklenir; ikincisi defterden koparılmaz.

Teftiş defteri ve koparılmış yaprakları tutanak niteliğindedir.

Teftiş defterinin bulundurulmaması veya gösterilmemesi, teftiş sonucunun deftere yazılmasının işin esenliği ya da ilgililerin durumu bakımından müfettişçe uygun görülmemesi hallerinde, keyfiyet, ayrı bir tutanakla saptanır. Durum, bu tutanakla birlikte grup başkanınca bölge çalışma müdürlüğüne bildirilir. Bölge çalışma müdürlüğü bu durumu bekletmeden Cumhuriyet savcılığına iletir.

Teftiş defterinin sayfaları birbirini izleyecek biçimde ara vermeden kullanılır; yazıların üzerinde silinti ve kazıntı yapılamaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM Çeşitli hükümler

İşverenlerin, işçilerin ve diğer ilgililerin yükümlülükleri:

Madde 25 - İş müfettişleri, teftişe başlamadan önce veya duruma göre teftiş sırasında, işveren veya işveren vekiline kimlik belgeleriyle kendilerini tanırlar.

İşverenler, işveren vekilleri, işçiler ve diğer ilgililer, iş müfettişlerinin görevlerini yapabilmeleri için gerekli kolaylığı göstermek ve bu yoldaki istemlerini geciktirmeksizin yerine getirmekle yükümlüdürler.

Güvenlik kuvvetlerinin yardımı:

Madde 26 - Görevlerinin yapılmasına zorluk çıkartılması, engel olunması gibi durumlarda, müfettişler, en yakın güvenlik makam veya memurlarından yardım isterler.

Güvenlik makam ve memurları, bu durumda İş Kanununun 95 inci maddesi uyarınca iş müfettişlerinin görevlerini yapmalarını sağlamak üzere, hemen gerekli önlemleri almak ve müfettişlere her türlü yardımda bulunmakla yükümlüdürler.

Bu yükümlülükler, sokulmadıkları işyerlerine girmelerini veya istenilen belgeleri görmelerini sağlamak gibi hususları ve bu Tüzüğün 15 inci bendinde yazılı halleri kapsar.

Müfettişlerin çalışma alanları:

Madde 27 - (Değişik: 21/7/1989 - 89/14389 K.)

Müfettişlerin yurdun her yerinde görev yapmaları esastır.

İş teftiş grupları, görev alanları, görevlendirilecek müfettiş sayıları ve nitelikleri, grupların oluşturulacağı görev alanlarındaki işyeri sayısı, iş hacmi, işin yoğunluğu, niteliği ve dolu müfettiş kadro sayısı dikkate alınarak Kurul Başkanının önerisi ve Bakanın onayıyla belirlenir.

Müfettişlerin bulunduğu iller iki sınıfa ayrılır. Bu sınıflardaki iller ek:1 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Müfettişler, bu sınıflardaki grupların her birinde en az üç yıl süreyle görev yaparlar. İstekleri halinde bu süre uzatılabilir. Her müfettiş, kural olarak ikinci sınıf illeri kapsayan gruplardan birinde göreve başlatılır.

Bu sınıflarda görev süresini dolduranlar hakkında yukarıdaki hükümler yeniden uygulanır.

Kimlik belgesi:

Madde 28 - Müfettişlere, Bakanca imzalanmış kimlik belgesi verilir. Özlük hakları ve yazışmalar:

Madde 29 - Müfettişlerin, aylık ve yolluklarını nasıl alacakları, her ay sonunda Hazineye karşı olan hesap durumları hakkında Bakanlığa ne yolda bilgi ve-
cekleri, görevli buldukları yerlerden ne gibi durumlarda ayrılacakları, işlemleriyle ilgili yazışma ve dosyalama biçimleri, Bakanlıkça çıkarılacak yö-
netmelikte gösterilir.

Müfettişler, malsandıklarından, Bakanlıkça kendilerine verilen kredi cüzdan-
larında gösterilenden çok avans alamazlar; ertesi aya borç kalıntısı devredemez-
ler.

Mühür:

Madde 30 - Müfettişlere, sıra numaralı birer mühür verilir; mühürler yalnız
bu Tüzükte gösterilen görevlerde kullanılabilir.

Geçici Madde 1 - Çalışma Bakanlığı Merkez ve İller Teşkilatına Atanacak Per-
sonel Hakkında Sınav Yönetmeliğinin yürürlüğü girdiği 29/7/1974 tarihinden son-
ra müfettiş kadroları karşılık gösterilerek iş müfettiş yardımcılığına atan-
larla bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihte müfettiş yardımcılığı kadrolarında
bulunanlara bu Tüzüğün yeterlik sınavına ilişkin hükümleri uygulanır.

Geçici Madde 2 - 27 nci maddenin uygulanmasında bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği
tarihe kadar geçen hizmet süreleri de gözönünde bulundurulur.

Geçici Madde 3 - Bu Tüzüğün yürürlüğe girmesini izleyen iki yıl için 5 inci maddenin ikinci fıkrasındaki iki yıllık süre bir yıl olarak uygulanabilir.

Yürürlük:

Madde 31 - 25/8/1971 günlü ve 1475 sayılı İş Kanununun 88, 89, 90, 92, 93,
94 ve 95 inci maddeleriyle 5690 sayılı Sanayi ve Ticarete İş Teftiş Hakkındaki
81 numaralı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onanmasına dair Kanuna dayanı-
larak hazırlanmış ve Danıştay'ca incelenmiş olan bu Tüzük hükümleri Resmi Gaze-
te'yle yayımı gününde yürürlüğe girer.

Yürütme:

Madde 32 - Bu Tüzük hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

I Sayılı Çizelge (Madde: 27)(1)

1. SINIF İLLER :

ADANA : Hatay, İçel, Gaziantep, Kahramanmaraş, Şanlıurfa.

ANKARA : Çankırı, Kastamonu, Yozgat, Konya, Niğde, Kırşehir,
Isparta, Afyon, Kayseri, Nevşehir, Burdur, Kocaeli,
Sakarya, Bolu, Eskişehir, Bilecik, Kütahya, Tokat,
Sivas, Antalya.

BURSA : Balıkesir, Çanakkale.

İSTANBUL : Edirne, Tekirdağ, Kırklareli.

İZMİR : Manisa, Uşak, Aydın, Denizli, Muğla.

2. SINIF İLLER :

SAMSUN : Amasya, Çorum, Ordu, Sinop, Trabzon, Giresun,
Gümüş-

hane, Rize, Artvin.

ZONGULDAK : -

MALATYA : Elazığ, Muş, Bingöl, Tunceli, Siirt, Diyarbakır,
Mardin, Adıyaman.

ERZURUM : Erzincan, Kars, Ağrı, Van, Bitlis, Hakkari.